

Körmendi Lajos

A gyökeres állat

Tóth Sándor rajzaival

© Körmendi Lajos
1992

A kötet megjelenését támogatta:
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés elnöke
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés
Művelődési és Népjóléti Bizottsága
Turulháza Alapítvány (Karcag)
Épkar '81 Gmk (Karcag)
Mészáros Zsolt kereskedő (Karcag)

Felelős kiadó: Kun Péter
Lektorálta: Lezsák Sándor, Zalán Tibor
Szerkesztő: Nagy Gáspár
Borítóterv: Tóth Sándor
Tipográfus: Dede Géza
Terjedelem 4,3 (A/5) ív
Készült a Cumania Bt nyomdájában (Karcag)
Felelős vezető: Zsurka Imre
ISBN 963 8212 00 4

*„Itt ring a csónak – ott túl talán a nagy
Semmibe érünk. – De ki akar beszállni
ebbe a »alán«-ba?”*

(Nietzsche)

Az idill

„Sajnálom, most a nyulakkal futok, nem a vadászekkel.”

(Robert Lowell)

Miért nem fedezem fel
az idillt? –
kérdetik.

Nagyon szeretném végre
felfedezni
és ilyeneket írni:
„Dézsmás méhek a távoli kertek virágai ormán
bátran gyűjtik a port, szállnak is egyre tovább.”

De kit érdekelnek
a méhek?
Hónapok óta nem alszom,
minden éjjel
becsöngetnek hozzám
ötször-hatszor:
kimegyek, senki;
lenézek az erkélyről,
senki.

Eleinte azt hittem, álmodtam az egészet,
ám hetek múlva
már gyanakodni kezdtem
magamra:
lehet, hogy ez már
az örület?

Így ment hónapokig,
aztán egy szép napon
hajszoltságomra és kimerültségemre is célozva
megkérdezte
a fölöttem lakó nő,
ki a fene csönget nálam
éjszakánként,
csak nem valami nagyvérű asszony?

Idillikusan mosolyogtam.
Mit mondhattam volna?
Hogy nagyon szeretném végre felfedezni
az idillt,
hiszen ezt várják tőlem
azok,
akik
minden éjjel
becsöngetnek hozzám

(1983)

Ló a mecsetben

A VÁROS

hát mégis kiléptem

Seneca kádjából
!

a könyveim közé tűzött papírzászlóból
papírhajót hajtogattam
nyakik merültem a vízbe

nem is fájt a nyiszálás

lassan piros lett a víz
a piros-fehér-zöld kis hajó
libegett
elázott
elmerült

hát mégsem merültem el
!

itt még tudnék
élni
talán

azt hittem megölel
a Város
városom

eljöttem
itt vagyok

csak Julianna ölelt magához
a város
úgy nézett rám
mint

Oldzsasz Szülejmen
lovára
a mecsetbéli
mohamedánok

HÉTKÖZNAPOK

, amelyek oly kedvesek nekem,
régi-régi hétköznapokról olvasok feljegyzéseket, parasz-
tok írták a papírra a szűk esztendők keserveit, a járvá-
nyokat, egyéb csapásokat; milyen érdekes, mondd, na-
gyon érdekes, mondom, meg kellene írni egy közérzet
történetét is

ez napló
diárium
Körmendiárium
én már nem verseket akarok írni
nem prózát akarok írni
prózaíró
vagyok
bár egyesek szerint

pedig nem
ha Róza lennél bizonyára r ó z a í r ó lennék

ez napló
én naplóíró vagyok
aki

gondosan
följegyzí
hogy
nagy mosás van nálunk
(n) agy mosás
(nagy mosáshoz (n) agy mosószer
!

milyen jó lenne
t i s z t á n
élni
!

van is hozzá mintánk
a mi mintánk
a maminkánk
és
apuci
apuci
a
pici
paci

MINTA ÉRTÉK NÉLKÜL
nélkülözünk
nélkülÖZÜNK

köszönjük
jól vagyunk
vagyok

olyan vagyok
mint akit
kicsavartak
akár
a lepedő

(n) agy mosás után

éppen nagy mosás van nálunk
a nagy mosásos napokat szeretem

mi közöm a szirénkedő kolomokhoz?
mi közöm a ribanc ünnepekhez?

tengerek gyűlnek a számba -
köpni
kell

MINDEN ESTE FŐZÖL

, ma éppen lecsót, most
ment le a paradicsom ára, amikor már kezd rohadni:
bevásároltál, főzöd a lecsót, esszük a lecsót, ízlik, kérde
zed, igen, mondom, de az eszem egészen máshol jár

amíg ezt a lecsós Alföldet megemészttem
napkoloncos

holdkoloncos
A

I

N

G

lépi
az
időt

amíg ezt a mocskos folyót felhőrpintem

ékszerboltjában a bársonyos égnek ellobban a legszebb
gyémánt

és én hiába keresek
szemed
háromkirályokat
az újszülött vershez

érdekes
rólad is
az elmúlás
jut eszembe
még hozzá milyen gusztustalan módon
:"ékszerboltjában a bársonyos égnek"

„pfuj!”

mennyivel
szebben ugat
Baudelaire kutya
:"...ilyen mocsok leszel, te drága..."

addig is
kellene
valami
t e t t
!
de nálunk
csak
bikahomlokú pinákkal
szabad
viaskodni

ez aztán a tett
igazi
„szexmendi”-s (Zalán Tibor)
tett

szex-tett
ha többet tesszük
gruppenszextett
? ?

éjszakánként
nem
vonítok
a Holdra

elegem van
elegem van barátaim

a barátaim azt hiszik
ismernek

most
titkos terveket
vélnék kiolvasni
tekintetemből

“ ”

úgy gondolják hogy

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

és ráadásul

????????????????

szerintük
ez
 azt jelenti
 hogy
 szorgalmasan
 tanulok
 j á r o m u l
 ?

kapkodom a levegőt
 akár
 az éjszakákat
 átvirrasztó
 erdőtűz

fulladok
talán
 tán
 metán
 metánhuzat
 netán huzat
 a légutakban

nincs levegő már a motyogáshoz sem
pedig szeretném
 elmondani
pedig szeretném
 ha megértenétek

pedig
 megérthetnétek
 az
 életemet

olyan
egyszerű
: én már kivert kutya is
 i t t
 akarok lenni

ezen
 a
 lecsós
 Alföldön

A PARK

, amelyet 1884-ben alakítottak ki Fogarasi Gábor műkertész tervei alapján, 1906-ban téglalábazatba épített kovácsoltvas kerítéssel vették körül (ezt már lebontották), s amelyen még egy Niemetz nevű temesvári műkertész is rajtahagyta ujjlenyomatát a tér rendezésére kiírt országos pályázat megnyerése után; íme a park, ahol a lányokkal, s ahol még ma is szívesen, ahol nagyra nőttek a fák

fák tűz

milyen pusztító a képzeletem
!

a tűzből egy
halott dalolt

megunta és
hamvába holt

fa
aesculus hippocastanum
homloka megjelölve

a fák
m i n d e n t
láttak/látnak

tanúk
akárcsak a naplóírók
Barbaricumban a tanúkat
ki szokták
irtani

olyan fanyar vagyok ma
fanyarka
amelanchier canadensis

ülök a parkban
ülök egy fanyarka testvéreként
a városszélek
megözvegyült
házaira
gondolok

talán
alszom is
fűrészvijjogású álmaim vannak

szánakozva néznek ama kolomposok
:„sajnáljuk, hogy ez ű
szíve oly keserű”

nem látják
hogymár én már fa vagyok
fa
„olyan gyökeres állat” (Apáczai Csere János)
amely

I T T

akar

gyökeret eresztenei
itt
ahol a lányokkal
ahol még ma is szívesen

itt
ahol a catalpa bignonioides

nag
yra
nőa
lán

yok
szá
jáb
a n

A PUSZTA

, ahol megnéztük a szép és ritka élővi
lágot, megmutattam neked a széki pacsirtát, amely szá
zadok óta itt fészkel és nem költözik el a szomszéd
pusztákra sem, inkább kipusztul; miért tagadjam, ehhez
a madárhoz hasonlítom magam, én is így vagyok a
Várossal, városommal, mondtam, ami akkor, ott hitele
sen hangzott csakhát

valahogy ki kéne mondani a szót

: „hazám”
!

egyszerűen csak

hazám
világ világa
virágnak virága

egyszerűen csak

hazám

de

ki mondja ki
?
egy hazafi
egy Hazafi Verai
egy hazai fifika
egy haza-fika
?

csak

a hónaljszagú szél
sutyorogja

hogyan

siratóasszonyok
mászálnak
az Alföld
arcán
akár a legyek

felrángatják

a házak
szemhéjait

zsupfedelű fejek

rohadnak
a dísztribünökön

szalmazsákok

füstölögnek
a szalonnás
mellkasokban

disznók

turkálnak

a felszántott homlokúak
kerítetlen
szívében

szomorú madarak
osonnak át
az idegbeteg
autóúton

melynek mentén
sok-sok
egzotikus
benszülött
ácsorog

zsíros a kalapjuk
borostás az álluk
munkásruhának mondják
jellegzetes viseletüket
az útikönyv szerint
gumicsizmában járnak
egy csomag
cigarettáért
egy üveg
tüzes vízért
már fényképezhetik őket

Örök Emlék
ÖRÖK EMLÉK
ÉREZZE JÓL MAGÁT
VÁROSUNKBAN
HAZÁNKBAN
BARBARICUMBAN
!

és
csak
a loboncos
zaporok
ütik
a pocakos
vasárnapokat

hogyan
NE ÉREZZE JÓL MAGÁT
N E É R E Z Z E J Ó L M A G Á T

!!

csak
a tüskés akácok
verik
az ablakot
kétségbeesetten

miközben
a szobánk díszhelyén álló
egyszemű
kalyibán

kikönyököl és műveltségből
leckéket ad Kalibán

csak a
szeméttől

fuldokló
folyók
vésik
az árterek
arcára

csak
a hófúvások
írják
a puszta
homlokára
hogy nincs többé nincs többé nincs többé nincs többé
nincs
többé
aranykor
hogy
nincsenek
érvek

hogy
véget értek
a
h o r a t i u s i
évek

A TÉL

, amelyről azt hittük, nem akar eltakarodni, nem volt kályhánk, állandóan az 1876-os, ama nevezetes Hegyeli fergeteg járt az eszemben, amikor olyan hó volt, hogy egyik háztetőről a másikra lehetett átmenni: nos, a tél, amikor vacogtunk, s amikor úgy éreztem

kihúlt
ágyamra
fekete
huzatot
húzott

az
éjszakát

nyárfa
fanyar
füstje
száll

fázom
a tüdőmben

ropog
a
hó

bitang élet

mondhatnám

ha ez

még

jelentene

valamit

bitang

trombitahang

trombita

trombitó

trombitón játszom

úgy száll a dal mint az orkán
te is fújod egy mahorkán

horkan
az éj
füllentésnyi
az álom

fázom
éhes vagyok
csak fáradt lavinák

csúsznak
le
gyomromba

ilyenkor
az emberélet útjának felén
álmában felsír az ember
az emberélet útjának felén
megdajkálom
az egyszer volt

hol nem lesz

szép
Magyarországot

.....

kövek
patái
dobognak
dohártyámon

hegyomlás

?
?

álom

AZ ÁGY

, abban a szobában, ahol laktunk, lakunk,
ahol te meg én, s ahol k ö z b e n azon gondolkodom, a
ti utcátok is leégett-e 1834. május 23-án, s nem tudom,
miért érdekes ez most, amikor

emlegetnem
kéne
satus
combjaidat

olyan egyszerű
mint a
„hullaház deszkája” (Vladimir Holan)
arasznyira
a
verstől

satus
combjaid
közt

abban
a szobában
ahol
lakunk

ahol te meg én
ahol
k ö z b e n
szép
képeket
látok
:pokolszínű rózsza lobban az éjben
ég a házam
égjen
!
!

QUO VADIS

?

azt mondják
az
életemben
vargabetű
a
Város
városom

vargabetű
?
VargaJulibetű
!

nincs hova menni

falfehéren áll
Európa

akár
Dosztojevszkij
a
vesztőhelyen

a
felcsinált
lányok
öléig
csap
a tengerek

epileptikus habja

elfogyó népek
hajigálják
a
kavicsot
a
nyelvük
alá

a Városban
városomban
itt
Barbaricum
közepén
nincs
kavics

nincs
kavics
egyesek szerint

az ide
ügető
igető
szava
hihető

én azonban
már
az
Istennek
sem
hiszek
el
semmit

nyelvem alatt

márványszobrok

görögnek

a

kavicslét

felé

elindulok
és
kérdé
az
Úr

: „Quo vadis, domine?”

„Haza mennék, amice.”

(1982)

Körúti béke

A közlekedési lámpa
sárgát
mutat.
Állok. A zöldet lesem: hátha.
Míg a járdaszélen váltogatom lábamat,
kirakatban nézem pihenő államot,
a homlokom felett-alatt,
akár egy glória, tündöklük a Nap.
A lámpa nem piros, nem zöld. Szemem elvettem,
hisz zöldszemű lányok mellett
a sárgát lesik,
s a napot, az eget: már nem süt, nem esik.
Állok. A lányokat bámulom, a szebbeket,
a körtekemény melleket,
s az éjszakára várni támad száz okom.
csemegézni szoknya-mélyi málnabokrokron...
Amíg képzeletem ott alant kutat,
a lámpa még mindig sárgát mutat,
és járdára rognak a fáradt vének,
az elhasznált asszonyok már hazamennének.
Fázik a kezem,
ám egyre a lányokat lesem,
de hiába blúzok alatt a két duzzadó halom,
ha előttünk ez a sárga, e béna borzalom.
Állnak, már nem értik a pajzán heccket,
csak számolgatják a vézna percekét,
mosolyukat szétdúlták a fagyok.
Azt hiszik, ők még ők, s én meg én vagyok.
Mióta állok? Ez még a mai nap?
Vagy csak a tegnapi visszatolat?
Ahogy egykor a sok csitri kollégista lány,
úgy a körénk dermedt sárga is talány...
Jön a tél, megy a nyár, akár egy vonat,
erős szőrök dárdái ütik át arcomat,
mély repedések hasadnak a házak falán,
már havat látok a lottyadt lányok haján...
Állunk a járdán, várunk születést, halált,
várunk pirosat, zöldet... A lámpa nem vált,
sárgát
mutat.
Sárgát. Állunk. Csak az idő szalad.
Mennénk. Nem tilos. De nem szabad.

(1984)

Az idill.....	4
Ló a mecsetben.....	6
Körúti béke.....	20